

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Ільїної Олени Василівни на тему «Управління інвестиційною діяльністю аграрних підприємств», подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

Актуальність теми дослідження. Найбільш важливою та актуальною проблемою функціонування суб'єктів економіки України є підвищення ефективності їх діяльності на основі постійного створення конкурентних переваг шляхом впровадження інновацій у виробничі, комерційні та управлінські процеси. Водночас, будь-які зрушення в технологіях виробництва, збуті та управлінні потребують залучення певних ресурсів, а отже активізації інвестиційної діяльності з метою подальшого зростання економічних результатів. Не є винятком і аграрні підприємства, адже сільськогосподарське виробництво наразі набуло більш ніж важливого значення в структурі національної економіки.

Інвестиційна орієнтація діяльності аграрних підприємств є основою стратегічного планування їх розвитку. Саме за рахунок впровадження відповідних управлінських інструментів та механізмів можна досягнути раціонального розміщення інвестиційних ресурсів в проектах, які створюють стійку платформу стабільного розвитку аграрних підприємств. Глибоке всебічне дослідження інвестицій, як базової економічної категорії, а також проведення дослідження в напрямі удосконалення методологічних та методичних засад управління інвестиційною діяльністю аграрних підприємств є надзвичайно актуальним.

Крім того, враховуючи прикладний характер та змістовне наповнення роботи є всі підстави вважати її виконаною в руслі пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки визначених Верховною

Радою на період до 2020 р., зокрема такого напрямку, як "фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави".

Представлене дисертаційне дослідження пов'язане з виконанням науково-дослідної роботи кафедри статистики та економічного аналізу Луганського національного аграрного університету, м. Харків, за темами: «Економічні інтереси учасників агропродуктового ринку» (2009–2011 рр., номер державної реєстрації 0108U006838), у межах якої автором обґрунтовано теоретичні аспекти управління інвестиційною діяльністю підприємств; «Удосконалення системи економічного аналізу, моніторингу та діагностики діяльності аграрних підприємств на ринку сільськогосподарської продукції» (2012–2016 рр., номер державної реєстрації 0112U004429), згідно якої автором зроблено оцінку інвестиційного управління аграрних підприємств та розроблені напрями підвищення ефективності управління їх інвестиційною діяльністю, що підтверджує актуальність обраної теми дисертаційної роботи.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність. Дисертаційна робота О.В. Ільїної присвячена обґрунтуванню теоретико-методичних засад та прикладних рекомендацій щодо побудови та функціонування економічних механізмів інвестиційної діяльності аграрних підприємств. Глибокий аналіз дисертації говорить, що здобувач опрацював теоретичну базу поставленого наукового завдання.

Список використаних джерел складається з 170 найменувань. Автором було використано значний обсяг вихідного матеріалу та необхідного для його обробки методичного інструментарію. Джерелом інформації та аналізу стали законодавчі акти України, нормативні документи, офіційні дані Міністерства аграрної політики та продовольства

України, Державної служби статистики України, інформаційні звіти сільськогосподарських підприємств, а також інформаційні матеріали, опубліковані в періодичних виданнях; наукові праці провідних вітчизняних і зарубіжних учених, дані світової інформаційної мережі Internet, результати власних досліджень і розрахунків. Це дає підстави вважати, що сформульовані автором теоретичні та методичні положення є обґрунтованими та достовірними.

Виклад матеріалів та результатів дисертаційного дослідження характеризується поступовим та правильно організованим процесом з змістовними висновками та пропозиціями. Слід відмітити, що інструментарій та методи наукового дослідження адекватні змісту завдань, конкретизованих відповідно до мети. Зміст дисертації відповідає обраній темі. Запропоновані авторські рекомендації в достатній мірі апробовані за всіма напрямками дослідження, що підтверджено довідками про впровадження.

Висновки до дисертаційного дослідження, пропозиції та рекомендації дисертанта обґрунтовані і достовірні в повній мірі.

Ступінь новизни наукових положень. Наукова новизна дисертаційного дослідження базується на поєднанні теоретико-методичних засад, аналітично-прикладних пропозицій та рекомендацій щодо процесів здійснення аграрними підприємствами інвестиційної діяльності та набуття ними інноваційної орієнтації.

Важливими результатами, що характеризуються новизною і розкривають повноту і зміст дисертаційного дослідження є удосконалення алгоритму розрахунку сукупного інтегрального показника ефективності управління інвестиційною діяльністю аграрних підприємств, який на відміну від існуючих, враховує інтегральні показники розміру підприємства, інтенсивності виробництва та інвестиційної привабливості; концептуального підходу до моделювання організації інвестиційної діяльності аграрних підприємств, який на відміну від існуючих заснований

на засадах кооперації шляхом пайового інвестування, що дозволяє забезпечити стартовий рівень самоінвестування, здійснити пропорційний пайовий поділ ризиків і стабілізувати зростання дохідності; методичного підходу до оптимумів (технічний оптимум, оптимум товариства в конкурентному середовищі, оптимум товариства в інтегральній кооперативній системі, оптимум аграрної фірми і оптимум забезпечення надходження максимальних середніх надлишкових коштів) в кооперації для оптимізації розміру капітальних вкладень аграрного підприємства. Набули подальшого розвитку методичний інструментарій сценарного моделювання системи впливу факторів на підвищення розміру інвестицій із застосуванням когнітивної карти інвестиційного потенціалу з урахуванням чутливості таких параметрів як цільові фактори, фактори-важелі та фактори індикатори; класифікація критеріїв інвестиційного вибору для аграрних підприємств, які на відміну від існуючих враховують окрім цільових, зовнішніх, критеріїв суб'єкта інвестицій, що здійснює проект, критеріїв науково-технічної перспективи, комерційних, виробничих, ринкових, критеріїв регіональних особливостей реалізації проекту ще й екологічні; організаційно-економічні засади адаптації набору чинників інвестиційної привабливості з урахуванням особливостей аграрних підприємств, які на відміну від існуючих враховують серед інших рівень інфляції.

Повнота викладення у відкритому друку наукових положень дисертації.

Результати дисертаційної роботи О.В.Ільїної викладені в 35 наукових працях, з них: 4 монографії у співавторстві; 10 статей у наукових фахових виданнях України (у т. ч. 6 – у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз); 21 тези доповіді на науково-практичних конференціях. Ознайомлення з публікаціями автора дозволяє стверджувати, що вони відповідають змісту дисертаційної роботи та автореферату, вимоги щодо оприлюднення у відкритому друку основних

наукових положень дослідження, винесених на захист, дотримано.

Відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація Гльїної Олени Василівни на тему «Управління інвестиційною діяльністю аграрних підприємств» складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Основний зміст дисертації викладений на 261 сторінці друкованого тексту. Автореферат відображає основний зміст дисертації. Винесені на захист положення та отримані результати не містять протиріч з базовими положеннями економічної науки.

В першому розділі «Теоретичні аспекти управління інвестиційною діяльністю підприємств» розглянуто роль та місце підприємства в реалізації інвестиційної моделі розвитку національної економіки, окреслено наукові основи інвестиційного розвитку аграрного підприємства, обґрунтовано методичні основи оцінки та управління інвестиціями в аграрних підприємствах.

В другому розділі «Оцінка інвестиційного управління аграрних підприємств» визначено структурно-динамічні тенденції інвестиційного забезпечення розвитку аграрних підприємств в сучасних умовах, наведено результати критичного аналізу існуючих напрямів використання інвестиційних ресурсів аграрних підприємств, передусім, в реалізацію інноваційних проектів, окреслено науково-практичні засади управління залученням інвестицій в проекти розвитку аграрних підприємств.

В третьому розділі «Шляхи підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю в аграрних підприємствах» обґрунтовано шляхи організаційно-економічного забезпечення систем управління інвестиційним розвитком аграрних підприємств, визначено пріоритетні напрями управління інвестиційною діяльністю аграрних підприємств, ідентифіковано прогресивні сценарії залучення та використання інвестицій в розвиток аграрних підприємств та управління їх реалізацією.

Структура і зміст дисертації свідчить про комплексний характер

проведеного здобувачем дисертаційного дослідження. Робота багата на цифровий та ілюстративний матеріал, що значно полегшує сприйняття аналітичних досліджень та висновків. Більшість рисунків та діаграм легко читаються, не перевантажені умовними позначеннями. Висновки, наведені в дисертації відображають глибину досліджуваної проблеми, побудовані в логічній послідовності та на основі аналітичного матеріалу.

Практична цінність результатів дослідження. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання аграрними підприємствами та органами державного управління агропромисловим розвитком наукових розробок та практичних рекомендацій з побудови економічних механізмів управління інвестиційною діяльністю.

Ступінь впровадження практичних рекомендацій в діяльність органів державного управління та аграрних підприємств, а також використання у навчальному процесі підтверджено відповідними документами.

Зауваження до дисертаційної роботи.

Не дивлячись на достатньо високий науковий рівень виконання дослідження та подання його результатів у дисертації, остання містить окремі недоліки та дискусійні положення:

1. Враховуючи визначені автором об'єкт та предмет дослідження, назва першого розділу повинна містити прив'язку саме до аграрних підприємств, оскільки їх інвестиційне забезпечення в методичному плані досить серйозно відрізняється від суб'єктів господарювання решти галузей.

2. На наш погляд, визначення коефіцієнта екологічної привабливості, запропоноване автором (стор. 126) буде методично невірним. Вважаємо, що в тому вигляді розрахунку, як це представлено, додавати коефіцієнти по мінеральних та органічних добрив не можна, оскільки перевищення норми внесення цих добрив матиме зовсім різні екологічні ефекти.

3. Ототожнення кадрової привабливості підприємства з

коефіцієнтом плинності кадрів буде помилковими (стор. 126). Попри, кореляцію цих показників, вони характеризують зовсім різні суспільно-економічні явища.

4. Представленої в роботі інформації недостатньо, щоб робити висновок, що «підприємства Запорізької області мають найбільший потенціал для ефективного використання капітальних вкладень» (стор. 143).

5. Третій розділ містить забагато технічної інформації, яка не несе суттєвого наукового навантаження і повинна була б бути розміщеною у додатках.

6. Підрозділ 3.2 називається «Інтеграція як механізм реалізації інвестиційних можливостей аграрних підприємств», тоді як основна його частина присвячена кооперації. Інтеграція і кооперація є різними економічними категоріями.

7. В роботі зустрічають помилки технічного характеру, як, наприклад, в таблиці 2.20 (стор. 140), де автор рахує відсотки від відсотків, тоді як слід вести мову про відсоткові пункти.

Разом з тим, вказані зауваження не змінюють позитивної оцінки дисертаційної роботи, а лише підтверджують складність досліджуваної проблеми.

Висновок про відповідність дисертації вимогам МОН України.

Дисертаційна робота Ільїної Олени Василівни «Управління інвестиційною діяльністю аграрних підприємств» виконана на актуальну тему і достатньо повно відображає сутність отриманого при виконанні дослідження нового вирішення сформульованого наукового завдання. Одержані результати в достатній мірі обґрунтовані і достовірні. Автореферат відображає основний зміст дисертаційного дослідження.

Дисертаційна робота відповідає діючим вимогам, що встановлені до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук у відповідності з пунктами 9, 11, 12 та 13 «Порядку присудження наукових

ступенів», затвердженого Постановою КМУ від 24 липня 2013 року № 567 (зі змінами), а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
проректор з навчальної та наукової роботи
Київського кооперативного
інституту бізнесу і права

І.В.Охріменко

Підпис Охріменка І.В. засвідчую.

Начальник відділу кадрів ККІБП

Т.А.Гриценко